

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XVIII. Licet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

De Regularibus & Transeuntibus ad Religionem. 405

quod nec in eo casu, in quo professio edita fuit ante expletum annum probationis, necesse sit totum annum repetere, sed supplere tantum, quod omissum est, & postea professionem ratificare, probari potest, quod neque jure antiquo Novitatus annus repeti debuerit, propter professionis vitium, cum sufficeret, eam sublato defectu ratificare, juxta *cap. significatum 11. c. cum virum 12. hoc. tit.* à jure autem antiquo recedendum non est, nisi necessitas cogat. *Lege precipimus 32. in fine cod. de appellat.*

CAPITULUM XVII.

Sicut.

PARAPHRASIS.

Clericus quidam desperans de sanitate & vita, Canonicorum Regularium habitum petit, & impetravit, sed nec ad ipsos transit, nec desit bonis suis uti, videntibus, & scientibus Canonicis: rescribit Pontifex, cogi debere ad relumendum habitum, si illum petiit, & sua se professione ligavit; nec obesse, quod tanto tempore extra Canoniam manserit; per hoc enim eum non excusari, sed potius ejus transgressionem augeri.

SUMMARIUM.

1. Qui habitum professorum petit, & assumit, de jure antiquo expressè censetur profiteri.
2. Contra Religionem prescribere non potest professus, quamvis in saeculo multo tempore vivat.
3. Diuturnitas temporis in malefactis non excusat.

Notandum primum. Si habitum aliquis professorum petat, & assumat, expressè profitendi intentione, verè professus efficitur, cum ad substantiam professionis certa verborum forma non requiratur, neque opus sit, ut

in Ecclesia, aut monasterio fiat, cum etiam foris, & in lecto fieri possit. Ita hic, & dixi in *cap. porrectum 12. hoc. tit.* Sed jure novo opus est, annum probationis continuum præcessisse.

Notandum secundum. Professus Religionem, etsi longo tempore in saeculo maneat, & bona tanquam propria retineat, nunquam tamen contra Religionem prescribere, aut vinculo, quod sibi sponte imposuit, se liberare potest. *c. quod Deo 4. c. 32. q. 3.* & tradit hic Gloss. quod Religiosus contra bonum obedientiae prescribere non possit *argum. l. 1. Cod. de servis fugit.*

Notandum tertium. Diuturnitas temporis in male factis, non excusat, sed auget culpam propter perseverantiam. *Authentica, ut nulli judicium S. 1. v. neque enim angarijs. Male enim adinventis, neque ex longo tempore confirmantur.* Et in *Lege Inficiando §. infans. ff. de furtis*, ubi Celsus ait, esse quoddam ridiculum, aliquam meliorem furis conditionem esse propter continuationem furti existimare.

Corollarium. Si professus iste in saeculo mortuus fuisset, monasterium in bonis ejus successisset: neque enim negligentia Praelati ad monasterium eum non compellentis obesse monasterio debet, uti *Abbas hic* monet. Vide *Gloss. hic v. & significat*, & quae dicuntur in *cap. unico.*

CAPITULUM XVIII.

Licet.

PARAPHRASIS.

Rescribit Pontifex licere Religiosis ad arctiorem Ordinem vitae melioris desiderio transire, licet Praelatus contradicat, & Ordini, in quo degunt, indultum sit, ne ejus Professi transeant ad alium etiam arctiorem Ordinem; ejusmodi enim indulto solum caveri, ne Professi ex temeritate vel levitate ad alium Ordinem transvolent. Si verò dubium sit, an quis ex temeritate transire velit, an

Ecc 3

vii 2

vitz melioris desiderio, Superioris iudicium esse requirendum.

SUMMARIUM.

1. Privilegium interdum conceditur, quamvis nihil novi ultra jus commune contineat, ad specialitatem aliquam, & majorem certitudinem exprimendam.
2. Quae conditiones servanda, ut Religiosus ad strictiorem Ordinem transire possit de jure communi?
3. Quid si Prælati neget licentiam?

Notandum primò. Interdum ita privilegium conceditur, ut ultra jus commune nihil de novo tribuat, sed id solum operatur, ut quod jure communi concessum est, specialius, & certius exprimat; nam decretum speciale plus timeri solet, quam generale. *c. si adversus 9. de hæreticis* & notat hic *Abbas n. 1.* & sumitur ex hoc *cap.* quando declaratur, privilegium Regularibus quibusdam à Sede Apostolica concessum, ne ab eorum Ordine ad aliam etiam strictiorem Religionem transire liceat, intelligendum esse, sicuti communi jure dispositum est, ut sine licentia petita, aut temerè, seu ex levitate, transitus non sit permissus; etenim si absolute & generatim, prout verba privilegij indicant, accipere vellemus, ad strictiorem Ordinem non esse permissum transitum, tunc inspirationi divinæ, & legi propriæ charitatis, quæ semper præponderare debet (cùm charitas incipiat à se, & proximus quisque sibi) aperte repugnaremus: non oportet autem ita privilegium intelligere, ut quidpiam absurdum inde sequatur, aut quod Ecclesiasticæ traditioni repugnet. Limitari debet: si in privilegio expressè contineatur, ut ad alium quemcunque Ordinem transire non liceat, nisi à Superiore licentia non petita tantum, sed etiam obtenta fuerit, ut hic advertit *And. n. 2. Sanchez 6. moral. c. 7. n. 10. & 21.* si enim ita expressum sit, non potest du-

bitari de intentione decernentis, cum claris non sit locus conjecturae, aut interpretationi; dummodo non desit potestas discernente, quæ hic non desit, saltem in étato publico Religionis, seu Ordinis, cujus bono, ad cujus conservationem permittatur, nisi Ordinis Superior, cui cognitâ, consensum dederit: qui licet omnibus diligenter consideratis existimaverit, & ad petentis spirituales saltem profuturum, & Religioni damnum non secuturum, licentiam dare in conditionibus repugnare videatur, sicut *Extr. vag. l. quæ est Martini IV. de regul. prohibetur*, ne quisquam Religiosus Ordinis Mendicantis ad Ordinem Monachorum, seu Religionem non mendicantem, sicuti Carthusianorum, sine speciali Pontificis concessionem transeat, sub pena excommunicationis. Quamvis interdum repugnare non possit, Monachorum Ordinem respectivo strictiorem, quam sit Mendicantium Ordo.

Coroll. Cùm in privilegio, in quibus prohibetur transitus ad aliam Religionem, quamvis strictiorem, excipi solent Ordines Carthusianorum, at verò à Carthusianis ad alium Ordinem sub motivo æquioris Religionis nunquam legatur transitus, sequitur, Carthusianam Religionem, absolute loquendo, omnium strictissimam referri, propter perpetuam à carnibus abinentiam, chorum, & silentium, & cibariam perpetuam, uti notat *Sanchez 6. moral. n. 29.*

Notandum secundò. Spectato communi jure Religiosus transire potest ad Religionem strictiorem, si hæ conditiones sint. Prima, ut non temerè, seu ex malivolâ perfectione, v. g. odio erga Prælatum, & pura intentione perfectionis majoris transeat. Secunda, ut id non fiat cum detrimento notabili Religionis, seu Monasterii. Tertia, ut licentia prius à Prælato petita. Ita *c. non est 7. hoc tit.* Quod si una ex his con-

ditionibus desit, revocari potest transiens à Prælati suo, tamen in altero Ordine professionem ediderit; quippe cum ea irrita sit, sicuti explicat Sanchez n. 88. & docet Abb. p. 1. con. 95. nam propter publicum bonum cuiusque Religionis, transitus, & liberatio à prioris professione, non aliter permittitur in sacris Canonibus, ut hic & c. 1. 2. 3. can. 19. 9. 3. Limitatur cum And. hic n. 2. & alijs apud Sanchez. si cætera adfint; at verò si Religio grave detrimentum patiat, post transitum petum, & obtentum, professionem in altero Ordine fore validam, sed Ordini graviter læso beneficium restitutionis in integrum concedendum; quam esse communionem doctrinam fatetur hic Abbas n. 12. quamvis ipse dubitet.

Notandum tertio. Si Religiosus bono Zelo motus à Prælati suo ad strictiorem Ordinem transendi licentiam petiverit, & is irrationabiliter neget, etiam, eo invito, liberè transire potest. Ita hic, & docent omnes.

Limitatur, si ratio à Prælati allata aperte falsa, aut frivola esset, tunc certum quidem est, non obstante ejus contradictione, regularem transire posse cap. sanè 10. hoc tit. At verò si res dubia sit, tunc Superioris Prælati, v. g. Episcopi, aut Generalis Ordinis iudicium requirendum est, uti in textu dicitur; consequenter re dubia existente, si ve lite penesente transire non potest Religiosus, nec ab altero monasterio recipi, absque licetis dimissorijs, & non existente notoriâ Prælati pravitate argum. c. 3. can. 19. 9. 3. Sin autem transierit, spectato jure communi, ante omnia restituendus est priori monasterio, quippe quod possessione sua malè privatum fuit; notum verò est, quòd spoliatus ante omnia restitui debet. c. l. c. in litt. 5. de restitut. spol. & tradit hic Innoc. n. 4. licet aliter And. n. 9. Abbas in fine c. senserit. Vide Sanchez c. 7. q. 4. n. 35. & n. 101.

Ad extremum dicendum est, quòd transitus ad strictiorem Religionem, postquam transiens ad suam revertus est, iterum, &

iterum concedendus sit, cum nullo jure prohibeatur, nisi specialia extent privilegia alicujus Ordinis, qua de re Sanchez c. 7. n. 31.

CAPITVLVM XIX.
Veniens.

PARAPHRASIS.

G. Mulier Pontifici proposuit, quòd postquam matrimonium in facie Ecclesie contradixisset cum E. & diu ei cohabitasset, inter ipsos dissensio orta fuerat, adeò, ut neuter ab altero conjugij debitum peteret; cuius divortij causam esse uterque juravit, quòd vir ante matrimonium amitam mulieris carnaliter cognovisset, quòd ipsum, etsi plurimi assererent, Ecclesie tamen super hac re fides facta non est; accidit deinde, ut uterque alias nuptias contraheret, & alter maritus G. ante ipsum moreretur, prioris marito vivente, tunc mulier in arcto loco ad poenitentiam agendam se inclusit, sed conscientia urgente consilium ab Innocentio III. petijt: hic causam hanc delegans imprimis declarat, juramentum à viro, & muliere editum fuisse illicitum; postea mandat, ut virum superstitem delegati, monitione prævia, compellant ad eam, quam superinduxit mulierem abijciendam, & G. mulierem recipiendam; postea verò super matrimonio illo controversiam ortam cognoscant; quòd si adversus matrimonium non fuerit aliquid demonstratum, & vir sæculo relicto maluerit ad vitam regularem transire, licentia ipsi tribuenda erit, ut etiam mulier in suo proposito perseverare possit.

SUMMARIUM.

1. Mutua renuntiatio conjugatorum de debito conjugali, si fiat tantum ex indignatione mutua, & nullo bono Zelo, nulla est, quamvis sit jurata.

2. Si